

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1421203159
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1421203159.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu Mgr. Aleny Čakváriovej a JUDr. Blanky Podmajerskej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, 816 16 Bratislava, dieťa matky A. C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt E. X, XXX XX F., zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Viktor Mišík s.r.o., so sídlom Zámocká 1, 811 01 Bratislava, IČO: 51 263 467, a otca A. B. B., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt A. XX, XXX XX F., zastúpený: Niku & partners, s.r.o., so sídlom Prokopa Veľkého 51, 841 01 Bratislava, IČO: 36 866 008, v konaní o návrhu matky a návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 16.06.2022, č.k. 25P/152/2021-243, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch X., XI., výrok XII. v rozsahu zmeny rozsudku Okresného súdu Bratislava IV. č.k. 13P/82/2019-71 zo dňa 06.02.2020 o výživnom na maloletého a súvisiaci výrok XIII. o trovách konania, z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností (výrok I.), maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, (ďalej len „maloletý“) zveril do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov (výrok II.), určil rozsah striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a spôsob odovzdávania a preberania maloletého (výroky III. až VIII.), zastupovanie maloletého a správu jeho majetku ponechal v dispozícii obidvoch rodičov (výrok IX.), otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého 370 eur mesačne k rukám matky od právoplatnosti rozsudku (výrok X.), vo zvyšku návrh otca zamietol (výrok XI.), zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV. č.k. 13P/82/2019-71 zo dňa 06.02.2020 (výrok XII.), o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok XIII.).

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil § 26, 36 ods. 1, § 62 ods. 1,2, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, Zákona o rodine, a skutkovo tým, že na základe vykonaného dokazovania výsluchom účastníkov, šetrením v domácnostiach rodičov, pohovorom s maloletým, spisom Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 13P/82/2019 a listinnými dôkazmi, dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu matky a čiastočnej dôvodnosti návrhu otca. Konštatoval, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č.k. 13P/82/2019-71 zo dňa 06.02.2020, právoplatným dňa 25.02.2020, bol maloletý schválenou rodičovskou dohodou zverený do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov (ďalej len „striedavá starostlivosť“) v dvoj a trojdňových intervaloch a počas školských prázdnin a otec sa zaviazal prispievať na jeho výživu k rukám matky 370 eur mesačne. Po vykonanom dokazovaní a preukázaní, že rodičia realizujú striedavú osobnú starostlivosť v týždenných intervaloch, s ktorou je maloletý v zmysle jeho vyjadrenia plne stotožnený, návrh matky na zverenie maloletého do jej výlučnej osobnej starostlivosti, ako nedôvodný zamietol. Maloletého zveril do striedavej starostlivosti oboch rodičov (resp. ponechal

v striedavej osobnej starostlivosti), keď dokazovaním ustálil, že aktuálny model starostlivosti je pre maloletého vhodný a zmenou rozsahu striedavej starostlivosti ju potom zosúladiť s faktickým stavom a zároveň upraviť prázdninové obdobie pomerne medzi oboch rodičov.

3. Pokiaľ ide o spornú otázku výživného uviedol, že doposiaľ určené výživné 370 eur mesačne je dostatočné a dôvodné aj naďalej, a preto návrhy rodičov (matky na zvýšenie výživného a otca na zrušenie výživného) zamietol. Konštatoval, že na takomto výživnom sa rodičia dohodli v zmysle posledného rozsudku a z dokazovania nevyplývala podstatná zmena pomerov. Uviedol, že na strane maloletého došlo k zvýšeniu nákladov v školskom roku 2021/2022 jeho nástupom do 1. ročníka súkromnej základnej školy a na športové krúžky. Na strane matky vychádzal z jej priemerného príjmu zo zamestnania od 9/2020 do 1/2022 1.603,29 eura, ktorá ako spoločníčka a konateľka obchodnej spoločnosti E. G. poberá odmenu 112 eur mesačne a 2.500 eur ročne a je konečnou užívateľkou výhod tejto obchodnej spoločnosti. Lustráciou Sociálnej poisťovne zistil, že otec bol v období od 01.04.2021 do 17.12.2021 zamestnaný s príjmom 2.758,02 eura mesačne brutto, že z jeho daňového priznania (k dani z príjmov fyzickej osoby) za rok 2020 vyplýva základ dane 700 eur a daň 133 eur a zároveň je spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti H.&F. G. G., ktorá vykázala straty za rok 2020 5.868,56 eura, za rok 2021 486,34 eura. Uviedol, že nezohľadnil tvrdenie otca o jeho dobrovoľnej nezamestnanosti, a že žije z ponížených úspor, keďže táto okolnosť ho nenúti hľadať si iný pravidelný zdroj príjmov. Uviedol, že pokiaľ otec utlmil, či dokonca kvôli Covid kríze ukončil svoje podnikanie, napriek jeho schopnostiam a možnostiam bol zamestnaný iba krátku dobu a teraz žije z úspor. Preto uzavrel, že otec má potenciál a schopnosti, ktoré aktuálne dobrovoľne nevyužíva. Nestotožnil sa s jeho argumentáciou, keď určené výživné aj naďalej uhrádza bez dopadu na zníženie jeho životnej úrovne, teda je schopný pokračovať v týchto platbách. Súčasne poznamenal, že náklady otca (napr. výška dane z nehnuteľnosti) preukazujú jeho dostatočnú bonitu. Napriek tomu, že súd prvej inštancie zamietol návrh matky na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti, (v zmysle, ktorého požadovala určiť výživné na maloletého), osobitne jej návrh posúdil, ako návrh na zvýšenie výživného a uviedol, že tento v tomto zmysle považoval za nedôvodný. Poukázal na matkou vyčíslené celkové náklady maloletého 730 eur mesačne (v prípade zverenia maloletého do jej osobnej starostlivosti) a uzavrel, že pri pokračujúcej striedavej starostlivosti určené výživné predstavuje polovicou týchto nákladov. Uviedol, že vlastnícke pomery matky v spol. E. G. jej finančnú situáciu nezoslábujú, keď nepoprela pozitívne finančné výnosy firmy. Podnikateľské aktivity matky nepovažoval za novú skutočnosť, keďže existovali už v čase pôvodného rozhodnutia súdu. Bez osvedčenia nebezpečenstva ťažko nahraditeľnej, alebo značnej škody, alebo inej ujmy, nevyhovel návrhu na vyslovenie predbežnej vykonateľnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP).

4. Proti výroku X. rozsudku podal v zákonnej lehote podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP, § 62 CMP odvolanie otec, navrhujúc ho po doplnení dokazovania zmeniť tak, že výživné sa po dobu trvania striedavej osobnej starostlivosti neurčuje. Rozhodnutie v napadnutej časti považoval za nesprávne, jeho odôvodnenie za nedostatočné a tým za arbitrárne a nepreskúmateľné. Namietal, že z rozhodnutia nie je zrejmé, z akej ustálenej výšky odôvodnených výdavkov maloletého súd vychádzal (okrem ich rekapitulácie), ako porovnal ich výšku a dôvodnosť s pôvodným konaním (kedy navštevoval predškolské zariadenie) a ako sa vysporiadal s jeho námietkami k matkou vyčísleným nákladom. Pritom zásadnou zmenou pomerov je nástup maloletého od 9/2021 do Súkromnej základnej školy v I. s mesačným školným 200 eur, ktoré uhrádza spolu s krúžkami a nákladmi spojených so zdravotnou starostlivosťou (napr. logopédia). Súd prvej inštancie sa nijakým spôsobom nezohľadnil jeho osobnú starostlivosť v režime striedavej starostlivosti a uložil mu uhrádzať náklady maloletého takmer v celosti. Pritom hradí krúžky bez participácie matky, polovicu školného a to za diametrálne odlišných príjmových pomerov, aké mal v roku 2020. Berúc do úvahy matkine zlepšené príjmové pomery (oproti pôvodnému rozhodnutiu), považoval rozhodnutie súdu nielen za zmätočné, ale bez reflexie na podstatné skutkové okolnosti ich prípadu a za nesúladne so zákonnou úpravou. Matka v sume 730 eur zahrnula všetky mesačné výdavky maloletého, a keďže súd prvej inštancie nepristúpil k ich riadnemu vyčísleniu, nemohol dospieť ani k správne právnemu posúdeniu veci a k náležitému zisteniu skutočného stavu. Uviedol, že svoje príjmy, majetkové pomery zdokumentoval a vysvetlil ukončenie svojej podnikateľskej činnosti, ako aj pokusy o nájdenie si vhodného zamestnania. Bol nútený predať pozemok v obci A., z dôvodu zhoršenej finančnej situácie. Tvrdil, že na jeho strane došlo k zásadnej zmene pomerov, ktorej súd prvej inštancie nevenoval žiadnu pozornosť, bagatelizujúc jeho súčasnú situáciu a odkazujúc na priebežne hradené výživné, čo však nemožno vnímať ako dôkaz o jeho schopnosti výživné v tejto výške hradiť aj naďalej. Súd prvej

inštancie nijako nevyhodnotil zmenu pomerov na strane matky, u ktorej došlo k evidentnému zlepšeniu jej príjmových pomerov, keď aktuálne oproti obdobiu posledného rozhodnutia súdu dosahuje vyšší príjem (1.800 eur a nie 1.600 eur ako uvádza súd) a zároveň je konečným užívateľom výhod obchodnej spol. E. G. s dosahovaným ročným ziskom cca 170.000 eur. Teda matka dosahuje vyšší príjem ako on a preto nie je dôvodné, popri polovičnom rozsahu starostlivosti, aby hradil de facto kompletne výdavky maloletého. Z výsledkov dokazovania nevyplýva, že by v dôsledku výrazne vyššej životnej úrovne mal prispievať matke výživným či už na dorovnanie jej životnej úrovne, alebo na krytie niektorých výdavkov maloletého.

5. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla rozsudok v napadnutej časti potvrdiť ako vecne správny. Uviedla, že výpoveďami rodičov bola úhrada školného a krúžkov rovným dielom preukázaná. Otec nepredložil dôkazy o podstatnej zmene jeho pomerov, naďalej vlastní majetok nadštandardnej hodnoty, pozemky, rodinný dom v I., čo vyplýva z ročnej platby za daň z nehnuteľnosti (1.900 eur). Je zrejmé, že nie je odkázaný na príjem zo zamestnania, nakoľko zamestnanecký pomer ukončil dohodou. Rovnako dostatočne nevysvetlil, z akého dôvodu si ponechal záväzok z hypotekárneho úveru na pozemok, ktorý predal. Predložila list vlastníctva k ďalšiemu pozemku otca a inzerát na predaj jeho motorového vozidla, ktoré medzičasom predal za 46.900 eur, a z ktorého by mohol pokryť výživné za 127 mesiacov. Otec vlastní a užíva luxusný majetok, a pokiaľ by z neho prešiel len na majetok vyššieho štandardu, bol by schopný uhrádzať maloletému výživné, ako doživotnú rentu a na tvorbu úspor. Uviedla, že vo firme E. G. bola spoločníčkou už v čase posledného rozhodovania súdu o výživnom, čo otec v prvotnom súdnom konaní ignoroval a odvoláva sa na to až teraz. Úpravu výživného pritom navrhol až vo vzájomnom návrhu a nie hneď, ako mala nastať jeho nepriaznivá finančná situácia.

6. Odvolací súd po zistení, že odvolanie otca bolo podané včas, preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, kedy nie je viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 66, § 65 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku X. nie je možné potvrdiť ani zmeniť, ale je potrebné ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. V danom posudzovanom prípade bolo naposledy výživné na maloletého upravené rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV. č.k. 13P/82/2019-71 zo dňa 06.02.2020, ktorým bol maloletý schválenou rodičovskou dohodou zverený do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov (so špecifikáciou rozsahu výkonu osobnej starostlivosti otca a matky), s tým, že obaja rodičia budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok a otec sa zaviazal platiť na maloletého k rukám matky výživné vo výške 370 eur mesačne. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 25.02.2020.

8. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností (výrok I.), maloletého zveril do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, určil rozsah osobnej starostlivosti rodičov (výroky II. až VIII.), rozhodol o zastupovaní maloletého a správe jeho majetku rodičmi (výrok IX.), otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého 370 eur mesačne k rukám matky od právoplatnosti rozsudku (výrok X.), vo zvyšku návrh otca zamietol (výrok XI.), zmenil pôvodný rozsudok (výrok XII.), a rozhodol o trovách konania (výrok XIII.). Predmetom odvolacieho konania je v zmysle odvolania otca výrok X. o výživnom na maloletého, a dotknutými výrokmi sú výrok XI., ktorým bol návrh otca vo zvyšku zamietnutý a výrok XII. o zmene pôvodného rozsudku v časti o výživnom.

9. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Ako prvoradá konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods.1 CMP, § 380 ods. 2 CSP).

11. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté

dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

12. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

13. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

14. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery.

15. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie v ňom uviedol obsah návrhu matky, vyjadrenie otca a jeho návrh, ako sa k predmetu konania vyjadrili obaja rodičia, ich právni zástupcovia a kolízny opatrovník, označil vykonané dôkazy a citoval právne predpisy vzťahujúce sa na posudzovaný prípad. Uviedol, že doposiaľ určené výživné 370 eur mesačne je dostatočné a konštatoval, že na jeho výške sa rodičia dohodli v zmysle posledného rozsudku a z dokazovania nevyplývala podstatná zmena pomerov. Konštatoval zvýšenie nákladov na maloletého v školskom roku 2021/2022 jeho nástupom na povinnú školskú dochádzku a športové krúžky. Na strane matky mal za preukázaný jej priemerný príjem zo zamestnania od 9/2020 do 1/2022 1.603,29 eura, ktorá je zároveň spoločníčkou a konateľkou v obchodnej spoločnosti E. G., v ktorej poberá odmenu 112 eur mesačne a 2.500 eur ročne a je konečnou užívateľkou výhod. Uviedol, že vlastnícke pomery matky v spoločnosti E. G. jej finančnú situáciu nezoslábujú, keď nepoprela pozitívne finančné výnosy firmy. Podnikateľské aktivity matky nepovažoval za novú skutočnosť, keďže existovali už v čase pôvodného rozhodnutia súdu. Na strane otca konštatoval, že v období od 01.04.2021 do 17.12.2021 bol zamestnaný s príjmom 2.758,02 eura mesačne brutto, z jeho daňového priznania (k dani z príjmov fyzickej osoby) za rok 2020 vyplýva základ dane 700 eur a daň 133 eur a zároveň je spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti H.&F. G. G., vykazujúcou stratu za rok 2020 5.868,56 eura, za rok 2021 486,34 eura. Nezhľadil dobrovoľnú nezamestnanosť otca, keď jeho úspory ho nenúti hľadať si iný pravidelný zdroj príjmov. Bez ďalšieho uzavrel, že otec má potenciál a schopnosti ktoré aktuálne dobrovoľne nevyužíva. Nestotožnil sa s jeho argumentáciou, keď určené výživné aj naďalej uhrádza a to bez dopadu na zníženie jeho životnej úrovne (teda je schopný pokračovať v týchto platbách), a jeho náklady napr. výška dane z nehnuteľnosti preukazujú jeho dostatočnú bonitu. Poukázal na matkou vyčíslené celkové náklady maloletého 730 eur mesačne (v prípade zverenia maloletého do jej osobnej starostlivosti) a uzavrel, že pri pokračujúcej rovnocennej striedavej starostlivosti určené výživné predstavuje polovicou týchto nákladov.

16. Vo vzťahu k predmetnej veci odvolací súd vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že platná právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov k deťom (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine) je založená na rovnakom postavení muža (otca) a ženy (matky). Obaja rodičia tak majú povinnosť prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine). Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumie sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby rodiča, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska vyživovacej povinnosti je podstatné, ako sa prejavia v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu. Subjektívne schopnosti sa však môžu realizovať len v rámci objektívne daných možností, ktoré determinuje reálna situácia na trhu práce, miera nezamestnanosti v regióne, v príslušnom odbore, vekovej kategórii, dosahované zárobky v danom povolaní. Majetkové pomery rodiča umožňujú komplexne posúdiť celkovú situáciu, životnú úroveň rodiča pre potreby výživného, keďže príjmové pomery samy osebe neposkytujú úplný obraz o situácii povinného rodiča. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodiča je potrebné prihliadnuť aj vtedy, ak sa rodič vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako je potrebné prihliadať aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré rodič na seba berie. Obligatónym zákonným hľadiskom je tiež osobný výkon starostlivosti o dieťa (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Uvedené konanie sa chápe ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Hoci zákon používa termín „prihliada sa“, osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy. Miera, v akej treba prihliadať na osobnú starostlivosť o dieťa v rámci plnenia vyživovacej povinnosti, sa mení podľa veku dieťaťa, resp. jeho zdravotného stavu. Najvýznamnejší podiel bude predstavovať pri deťoch najnižšieho veku, kde je osobná starostlivosť najnáročnejšia. Na určenie výšky výživného (prípadne neurčenia výživného) pre dieťa v striedavej osobnej starostlivosti majú vplyv všetky podstatné okolnosti

a zákonné kritéria určovania výživného na maloleté dieťa v zmysle príslušných ustanovení Zákona o rodine.

17. Rozsah vyživovacej povinnosti rodiča je limitovaný odôvodnenými potrebami dieťaťa (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine), pričom dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine). Odôvodnené potreby dieťaťa sú rôzne podľa okolností konkrétneho prípadu, sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote, výšky eventuálnych vlastných príjmov a pod. Avšak odôvodnené potreby dieťaťa neurčujú len tieto okolnosti, sú bezprostredne ovplyvňované i schopnosťou a možnosťou rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých nevyhnutných potrieb, nutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnenými tiež ďalšie potreby dieťaťa, ktoré nie sú nevyhnutné, ale - práve so zreteľom napr. k veku a zdravotnému stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote - prospešné všestrannému vývoju dieťaťa vo výspej spoločnosti.

18. Predpokladom na zmenu právoplatného rozhodnutia o výživnom je zmena pomerov podstatného (kvalifikovaného) rázu, v dôsledku ktorej je treba zmeniť aj výšku výživného. Zmena pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine je základnou a prvoradou skutočnosťou relevantnou pre posúdenie opodstatnenosti nároku osoby, dožadujúcej sa návrhom zvýšenia (resp. aj zníženia) výživného. Za zmenu pomerov v zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine treba považovať podstatnú zmenu pomerov, či už na strane dieťaťa, alebo rodičov, na ktorých je odkázané výživou. Pri rozhodovaní o zmene výživného musí súd porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného ako v čase predchádzajúceho, tak i nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Pri posudzovaní zmenených pomerov je treba prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Dôvodom pre zmenu vyživovacej povinnosti rodičov je len taká zmena pomerov, za ktorých bolo doposiaľ určené výživné, ktorá sa výrazným spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov, ktorá dosahuje relevantnú intenzitu pre zmenu rozhodnutia. Úlohou súdov pri rozhodovaní o zmene výživného je preto potrebné zistiť, či a v akom smere došlo k zmene pomerov od posledného rozhodnutia o výživnom a v prípade kladného zistenia túto zmenu premietnuť do výšky výživného.

19. Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní o veciach maloletých, ktoré možno začať aj bez návrhu, sa súd spravuje vyšetrovacou zásadou, ktorej dôsledkom je primárna zodpovednosť súdu za zistenie skutočného stavu, ktorá je jeho povinnosťou, ktorú bude musieť splniť bez ohľadu na dôkazné návrhy a aktivity účastníkov (§ 35 a § 36 CMP). Súd je v takomto konaní povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Aj keď návrhy na ďalšie dokazovanie účastníkmi v konaní neboli produkované, súd prvej inštancie mal postupovať v súlade s vyššie uvedeným zákonným ustanovením, mal vykonať dokazovanie na zistenie skutočného stavu, na základe ktorého by mohol ustáliť kvalifikovanú zmenu pomerov od posledného rozhodnutia súdu o výživnom a posúdiť zákonné predpoklady pre rozhodnutie o zmene výšky výživného v zmysle kritérií § 62, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine.

20. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu nie je možné potvrdiť ani zmeniť a je dôvodné ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie totiž nemožno ustáliť, či a s akým výsledkom v súlade s ust. § 78 Zákona o rodine, konajúci súd vyhodnocoval majetkové a zárobné pomery, možnosti a schopnosti rodičov, rozsah odôvodnených potrieb na strane maloletého, či tieto porovnal so stavom existujúcim v čase posledného rozhodnutia súdu o výživnom a s akým záverom, na základe akých úvah dospel k záveru o výške nákladov na maloletého v sume iba ich vyčíslenia matkou vo výške 730 eur mesačne. Súd prvej inštancie neustálil rozsah odôvodnených potrieb maloletého, ktoré majú predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby odôvodnené potreby v na stravovanie, ošatenie, zdravotná starostlivosť, náklady súvisiace o školskou dochádzkou a pod.), a pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, tiež aj so zohľadnením nákladov na voľnočasové aktivity. Následne súd musí tieto posudzovať vo vzťahu k zárobným možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom rodičov (so súčasným porovnaním ich pomerov existujúcich v čase posledného rozhodnutia súdu), na základe čoho potom hodnotí mieru participácie každého z rodičov (pri zohľadnení ich zárobných schopností, majetkových pomerov,

životnej úrovne, plnenia vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a pod.). Navyše v danom prípade bolo povinnosťou súdu prvej inštancie pri opätovnom prehodnotení výživného, posúdiť rozsah osobnej starostlivosti rodičov o maloletého v kontexte jeho zverenia do striedavej starostlivosti v rovnomernom rozsahu, ako aj participáciu každého z rodičov na odôvodnených nákladoch maloletého (najmä financovania nákladov spojených so školou, mimoškolskou činnosťou, zdravotným stavom, prípadne ošatením a pod.). Pokiaľ sa v posudzovanej veci v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie týmito podstatnými skutočnosťami dôsledne resp. vôbec nezaoberal (uviedol iba ich vyčíslenie v rámci uvedenia obsahu návrhu matky), nevyhodnocoval ich, a rozhodnutie odôvodnil len stručnou konštatáciou, že pôvodne určené výživné pokryje polovicu matkou vyčíslených (celkových mesačných) nákladov maloletého za existujúceho stavu, že každý z rodičov vykonáva osobnú starostlivosť o maloletého v polovici mesiaca, jeho závery nie sú udržateľné. Súčasne sa v žiadnom rozsahu nevysporiadal s námietkami otca k matkou vyčísleným nákladom a vo vzťahu k určeniu výživného a jeho výške neposudzoval náklady na maloletého zabezpečené otcom (tiež ich preukázanie a dôvodnosť). Súdu prvej inštancie je potrebné vytknúť, že na vec neaplikoval všetky relevantné zákonné ustanovenia, keď rozhodol podľa § 62 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, bez použitia § 62 ods. 5 a 6, § 63 Zákona o rodine.

21. Súd prvej inštancie v danom prípade vo vzťahu k osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom rodičov, nevykonával dokazovanie v rozsahu potrebnom pre zistenie skutočného stavu vecí, v dôsledku čoho nie je možné odvolacie námietky v nadväznosti na prijaté skutkové závery a ich právne posúdenie ani dôsledne a riadne vyhodnotiť. Pomery existujúce na strane oboch rodičov v čase posledného súdneho rozhodnutia o výživnom a v čase aktuálneho rozhodovania dôsledne nezisťoval a neporovnával, preto nemožno ustáliť, že časť ním, v tomto smere prijatých skutkových záverov, zodpovedá vykonanému dokazovaniu. Na strane otca nemal preukázaný jeho čistý priemerný mesačný príjem u posledného zamestnávateľa, nezaoberal sa dôvodmi ukončenia jeho pracovného pomeru, nevyhodnotil zmenu jeho pomerov v súvislosti s jeho príjmom a podnikateľskou činnosťou, neodstránil rozpory v súvislosti s tvrdením otca o ukončení jeho podnikateľskej činnosti prostredníctvom obchodnej spoločnosti H.&F. G. G., nevyhodnotil príjem a výdavky otca vyplývajúce z jeho daňového priznania k dani z príjmu fyzickej osoby za rok 2020, z obsahu spisu nie je zrejmé či zisťoval podanie daňového priznania z príjmu fyzickej osoby aj za rok 2021, z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva na základe akých skutkových okolností vyhodnocoval potencialitu príjmu otca a s akým záverom (keď v odôvodnení uviedol iba to, že otec je napriek svojim schopnostiam a možnostiam nezamestnaný z čoho uzavrel, že otec má schopnosti ktoré dobrovoľne nevyužíva a žije z úspor. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé z akého príjmu (netto alebo bruto) zo závislej činnosti matky vychádzal súd prvej inštancie, tento nemal preukázaný v roku 2022, nezisťoval príjem plynúci jej z obchodnej spoločnosti E. G., v ktorej je matka jedinou spoločníčkou a konateľkou a konečnou užívateľkou výhod, nemal preukázaný majetok a príjem tejto obchodnej spoločnosti (keď iba bez konkretizácie týchto údajov poukázal na „priemerný príjem“ matky od 9/2020 do 21/2022 zo zamestnaneckého pomeru /zrejme v obchodnej spoločnosti J. G. G./ a iba konštatoval jej tvrdenia o príjme z vyplatených odmien v obchodnej spoločnosti E. G.). Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd na strane matky konštatuje pozitívne finančné výnosy obchodnej spoločnosti E. G. (na čo zrejme prihliadal), ale o aký príjem a majetok ide nemal ustálené na základe dokazovania (ktoré v tomto smere nevykonával). Pri hodnotení príjmu matky nestačilo konštatovať, že jej podnikateľské aktivity nepovažoval za novú skutočnosť, keďže existovali už v čase pôvodného rozhodnutia súdu, ale bolo potrebné zisťovať príjem matky v aktuálnom čase a tento porovnať z obdobím posledného rozhodnutia súdu. Z rozhodnutia nevyplýva v akej výške, a ktorý z rodičov poberá na maloletého rodinné prídavky a daňový bonus a či a akým spôsobom by tieto tiež opodstatnené okolnosti mohli byť zohľadnené pri rozhodovaní o výške výživného. Z rozhodnutia nevyplýva, ako súd vyhodnotil na strane rodičov náklady na ich osobné potreby, ich dôvodnosť, ktoré okolnosti majú tiež podstatný vplyv na posúdenie výšky výživného, a z ktorých je tiež možné odvodiť životnú úroveň rodičov (náklady na bývanie, splátky hypotéky, iné dôvodné náklady a pod.). Z obsahu rozhodnutia nie je zrejmé, ako súd prvej inštancie hodnotil majetkové pomery rodičov, prípadne ich zmenu a na základe akého dokazovania. Nesprávne súd prvej inštancie pri povinnosti hodnotenia zmeny pomerov ako zákonom predpoklade pre zmenu rozhodnutia o výživnom, určil otcovi povinnosť platiť určené výživné od právoplatnosti rozsudku. Z obsahu návrhu otca (tak ako v prípade návrhu matky) vyplýva, že návrh na zmenu pôvodného rozhodnutia o výživnom je viazaný na zmenu rozsahu striedavej starostlivosti (v prípade návrhu matky na zmenu zverenia zo striedavej starostlivosti do jej výlučnej osobnej starostlivosti).

22. Za popísanej situácie možno uzavrieť, že v súdnej veci súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k

porušení práva na spravodlivý proces (rozsudok súdu prvej inštancie nespĺňa náležitosti predpísané v § 220 ods. 2 CSP, nakoľko v ňom absentujú skutkové závery a dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil), že súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nevykonal navrhované dôkazy a súčasne nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP). Tento nedostatok nemožno napraviť odvolacím súdom (z dôvodu rozsiahlosti dokazovania), preto odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP zrušil a podľa ust. § 391 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

23. V ďalšom konaní súd prvej inštancie doplní dokazovanie smerujúce k odstráneniu vyššie uvedených pochybení, tak ako ich naznačil odvolací súd. Na základe kvalifikovaného dokazovania vyhodnotí a zdôvodní zmenu pomerov vo vzťahu k rozhodovaniu o výživnom na maloletého v zmysle podaného návrhu otca. Komplexne objasní a zhodnotí schopnosti, možnosti a zárobkové pomery oboch rodičov za celé posudzované obdobie, príjmy z podnikateľskej činnosti, majetkové pomery rodičov a ich zmenu. Zhodnotí dôvodnosť a nevyhnutnosť osobných mesačných nákladov rodičov s poukazom na ich životnú úroveň a ich vplyv na výšku výživného na maloletého. Vyhodnotí a ustáli výšku priemerných mesačných nákladov na maloletého a uvedie, ktoré rodičmi vyčíslené ale aj preukázané náklady považuje za dôvodné, či niektoré z nich považuje za dôvodné čiastočne, v akej výške a prečo. Posúdi vzhľadom na vykonané dokazovanie či existuje skutkový dôvod na určenie výživného na maloletého (ak áno v akej výške) popri striedavej osobnej starostlivosti rodičov v rovnakom rozsahu. Vo veci rozhodne po zistení skutočného stavu v čase svojho rozhodnutia, na základe vykonania na vec vzťahujúceho sa dokazovania v súlade s § 188 a § 195 a nasl. CSP a § 204 CSP a súčasne umožní účastníkom konania vyjadriť sa k dôkazom (§ 182 CSP). Súd prvej inštancie sa v novom rozhodnutí bude dôsledne zaoberať všetkými skutočnosťami a zákonnými kritériami rozhodujúcimi pre rozhodnutie o zmene výšky výživného tak, aby zodpovedalo § 220 ods. 2 CSP. V rozsudku uvedie stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní návrhu matky, riadne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov konania týkajúce sa zákonných podmienok posudzovaných vo vzťahu k zmene výživného na maloletého, t.j. existencie podstatnej zmeny pomerov pri porovnaní s pomermi existujúcimi v čase posledného rozhodnutia súdu, majetkových a finančných pomerov na strane oboch rodičov, ustáleného rozsahu odôvodnených potrieb maloletého a ich výšky v kontexte so zverením maloletého do striedavej starostlivosti, pri zohľadnení ich prípadných ďalších podstatných zmien, uvedie, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich právne a skutkovo vyhodnotil a dôvod prípadného nevykonania účastníkmi navrhnutého dokazovania.

24. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie opätovne rozhodne o náhrade trov konania a v súlade s § 396 ods. 3 CSP a § 58 CMP vrátane náhrady trov odvolacieho konania.

25. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).